

Locotenentul Murafa Simion

1887-1917

militar, publicist și patriot unionist

Simion Murafa s-a născut la 24 mai 1887 în satul Cotiujenii Mari, județul Soroca, într-o familie de răzeși moldoveni. După o copilărie fericită în satul natal, părinții înstăriți doreau ca fiul lor, Simion, să facă școală serioasă, trimițându-l la studii la Kiev. A studiat dreptul la cea mai bună universitate a orașului. Termină cu mențiune universitatea în anul 1912, în același an ia și licența în drept.

La Kiev îl cunoaște pe patriotul Alexei Mateevici.

Părinții îl sfătuiesc să-și aprofundeze studiile în domeniul agriculturii și în septembrie același an, se înscrie la Aca demia agricolă din Moscova.

Din amintirile unchiului, Andrei Murafa, (revista "Moldova de la Nistru", nr.1, 1920): *"Simion, Senea cum îi spuneau părinții și rudele, era un tânăr sprinten și mlădios, ca un stejar tinerel, cu fața simpatică și energică, pe atunci încă fără mustăți. Serios, deștept și vorbăreț, el mi-a făcut cea mai bună impresie."*

Dar pasiunea de a scrie și colabora cu "*Junimea literară*" era mai importantă ca agricultura, de aceea lasă facultatea de agronomie și revine la Chișinău. Se asociază cu colaboratorii redacției Cuvântul Moldovenesc, este numit secretar responsabil, o scurtă vreme fiind chiar redactorul ediției.

Din 1915 participă la Primul Război Mondial pe Frontul românesc. S-a înrolat în 1916 ca subofițer și comandant al grupului sanitar, împreună cu unitățile militare ruse, a participat la luptele din Galiția și Bucovina. Având o misiune în Moldova, sublocotenentul Simion Murafa își face timp și se întâlnește cu vestitul scriitor Mihai Sadoveanu, care a scris despre Simion Murafa în cartea "*Orhei și Soroca*", editată în Chișinău, 1921: *"N-aș putea spune cât am fost de mișcat. Priveam la "muscalul" acela voinic și plin de viață, cu ochii scăpărători și însuflețiți..."*

Am stat mult sfătuind în noaptea cea de frăție, am deschis cărțile cronicarilor și am chemat între noi, cu ochii înlăcrimați, trecutul frumoasei și nefericitei noastre Moldove. Apoi ne-am despărțit cu părere de rău într-un târziu, în noaptea neagră și ploioasă...

Coloane de artilerie treceau prin întuneric, spre necunoscut. Nu vedeam ostași, nu vedeam cai – *auzeam numai mișcarea neostoită, măcinarea aspră a șoselei - și din când în când un sunet, o comandă în limba străină. "Muscalul" mi-a strâns mâna și a plecat.*"

Făuritori și martiri ai Unirii Basarabiei cu România

Onisifor Ghibu, în paginile ziarului *România nouă* din 19.08.1918, în articolul "Trei mucenici ai românismului în Basarabia, Alexei Mateevici, Simion Murafa, A. Hodorogea, scrie: "Simion Murafa a fost cel dintâi român basarabean pe care l-am cunoscut. Era pe la jumătatea lui octombrie 1916, în zilele grozave care prevesteau căderea Bucureștiului. L-am întâlnit la Iași în tovărășia poetului Goga. Venea de la Suceava, din Bucovina. Cunoștința lui m-a fascinat: *tânăr, plin de viață și de energie, cu o figură simpatică*, îmbrăcat cu haină de ofițer rus, care pe vremea aceea, pentru noi avea ceva atrăgător – *el m-a atras și mai mult prin aceea că era dintr-o țară pe care nu o cunoșteam și o socoteam pierdută, totuși o iubeam profund. Spunea că acum pleacă spre București cu formațiunea lui militară și de acolo, spre Transilvania. Se simțea fericit că întâmplarea războiului îi oferea prilejul de a vedea toate țările românești. Și deși vremurile erau destul de grele, el ne zicea, mie și lui Goga: **războiul o să iasă bine; voi o să scăpați de unguri, numai noi nu știm când vom scăpa de ruși...**"*

Ca publicist, este susținut și apreciat mult de către Ștefan Ciobanu. Cântăreț de mare talent și animator al vieții muzicale, organizează la Chișinău, în sala Casei Eparhiale, o seară muzicală – *Seara cântecului moldovenesc*.

Înainte de moartea sa tragică, este numit de Zemstva județului Soroca judecător de pace în satul lui de baștină.

Avem și o altă amintire a poetului Onisifor Ghibu, menționată în presă: "L-am văzut în martie 1917, când se înjgheba Partidul Național Moldovenesc, apoi la Odesa la 18 aprilie, *când s-a pornit puternica Mișcare a Ostașilor Moldoveni, la care a vorbit el. Murafa vorbea întotdeauna ca un naționalist înfocat. Ceilalți vorbeau ca socialiștii. Întors la datorie, caută soldații moldoveni de pe frontul românesc, ține adunări și-i pregătește pentru lupta națională. Se demobilizează și vine în Basarabia pentru luptă. Întâmpină pe primul batalion de ardeleni la Chișinău și le dă un steag tricolor să-l ducă la Alba Iulia. Se simțea fericit ca niciodată."*

Un mare serviciu pe care l-a făcut Simion Murafa pentru Mișcarea basarabenilor în 1917 a fost aducerea de la Iași a unei tipografii. Având tiparniță proprie, Partidul Național Moldovenesc putea să-și editeze nestingherit ziarele, manifestele, broșurile. O altă importantă acțiune a fost propaganda antibolșevică și național-patriotică, de apropiere și de unire a militarilor moldoveni și a Armatei române. Atunci, când nimeni dintre militari nu vorbea de unire, el vedea Unirea reală cu România.

Rânduri valoroase despre patriotul Simion Murafa a scris și genialul savant în istorie, publicistul Nicolae Iorga: "Un luptător pentru drept, Simion Murafa. *Am cunoscut și eu pe acest impunător bărbat din neamul nostru*. Ofițer de rezervă rus, el venise în Iași pentru serviciul său și a căutat să cunoască aici persoane amestecate în mișcarea noastră culturală, cerându-le cărți pentru dânsul și pentru

Făuritori și martiri ai Unirii Basarabiei cu România

---

ai săi. *Voinic și frumos*, cu o siguranță desăvârșită în atitudine, în privire, în cuvânt, *inteligent și energic, de-o franchețe deplină în examinarea părerilor sale*, chiar când știa că ele pot jigni pe convorbitor, *adânc convins de dreptatea planurilor pe care le urmărea*, el făcea cea mai mare impresie.

Vedeai în el omul născut pentru a comanda, inițiatorul și călăuză unei *mișcări naționale...*”

La Conferința din 15-18 martie 1917 a Partidului Național Moldovenesc, unde participă și militarii moldoveni din diferite garnizoane ale Armatei ruse, el le vorbește delegaților: *”Moldovenii noștri au fost totdeauna cei dintâi care au luptat pentru ideile revoluționare rusești, dar acum a venit vremea să luptăm pentru nevoile noastre moldovenești. Moldovenii, care au înfundat până acum Siberia, n-au înfundat-o pentru ideile naționale moldovenești ci pentru ideile revoluționare rusești. Prea am fost multă vreme ruși, să fim de acum moldoveni. Nu-i vremea acum să lucrăm pentru alții, să lucrăm pentru noi.”* După cum ne prezintă Ion Stafi, la 5 aprilie este desemnată conducerea Partidului Național Moldovenesc, reflectând adecvat structura păturilor sociale interesate de promovarea unui program național: Vasile Stroescu, moșier care locuia la Odesa și sprijinea prin toate mijloacele mișcarea națională; intelectualii și publiciștii P. Gore, Vl. Herța, Pan Halippa, generalul armatei ruse, basarabeanul Donici, venit din Rusia și interesat de moldovenii de pretutindeni, arhimandritul Gurie Grosu, venit din exilul siberian, doamna dr. Alistar Elena, care va mobiliza femeile în lupta pentru Unire; avocatul Moțoc cu juriștii și avocații, cooperatorii Buruiană și Groppa (Groapă), studenții Vlad Bogos din Kiev și C. Capă din Odesa ș.a. Aici îl găsim și pe Simion Murafa.

În data de 20 august 1917, în gospodăria podgorie a inginerului hotarnic Andrei Hodoroșea a avut loc o petrecere la care a participat și Simion Murafa. În plantațiile de viță de vie, unde petreceau oaspeții, au intrat câțiva soldați, unii spun că era o *”bandă de dezertori ruși”*, nu ostași la datorie. Alții au zis că erau trimiși special pentru a *”Strica petrecerea”* sau a omorî pe cineva din *”cinovnicii burgheziei naționale”*. Totul s-a început de la niște struguri de poamă, ruși de soldați cu tot cu coardă. Murafa le-a făcut observație, arătându-le spre un coș de struguri, aleși special de stăpânul viei. Dar oamenii cu armă, văzând uniforma lui de ofițer, au pus în mișcare baionetele și gloanțele..., *nu aveau nevoie de struguri, ei veniseră la Murafa Simion, ei veniseră la comandă, l-au urmărit și au tras gloanțe în ofițerul în uniformă, Simion Murafa, și în colegul dânsului, Andrei Hodoroșea. Comanda de a trage în acești doi oameni patrioți și naționaliști moldoveni a fost dată celor doi soldați de comandantul lor, care a dispărut imediat în vie. Acest caz de asasinare a zguduit toată Basarabia și România.*

În anul 1933, în parcul Catedralei din Chișinău, a fost ridicat un monument în memoria celor trei martiri: Alexei Mateevici, Simion Murafa și Andrei

Făuritori și martiri ai Unirii Basarabiei cu România

Hodorogea. Dar peste șapte ani piatra monumentului a fost prefăcută în pulbere de o explozie a ocupanților sovietici din 1940, de parcă i-ar fi omorât încă o dată pe eroii noștri naționali... S-a încercat de a-i scoate din memoria neamului, trecându-se cu vederea peste un simplu și mare adevăr: *Eroii de suflet, eroii naționali, sunt oricând nemuritori...*

Autor : col (r), conf.univ., dr.Anatol Munteanu,
membru Academia Oamenilor de Știință din România

Bibliografie

- 1.Mihail, Sadoveanu, Orhei și Soroca, Chișinău, 1921.
- 2.P.Vataman, Figuri Sorocene, Chișinău, 1924.
- 3.Pan, Halippa, Amintiri despre Simion Murafa, Viața Basarabiei, nr,12, 1938.
- 4.Iu.Matei, Renașterea Basarabiei, 1938.